

ZAVIČAJ

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historijuBroj 61
Godina XXXI
Maj, 2026.
[str. 157-158]

© Monos 2026

Selo na razmeđu: iz seoskog života gračaničkog kraja šezdesetih godina XX. stoljeća (uvod u tematski blok)

U selima gračaničkog kraja šezdesetih godina XX stoljeća još su se mogli čuti zvuci šargije i stare kajde, ali su već pristizali autobus, radio i gramofon – znakovi novog vremena koji će uskoro promijeniti dotadašnji ritam seoskog života.

U ovom broju *Gračaničkog glasnika* donosimo tri priloga koji, svaki iz svoje perspektive, osvjetljavaju svakodnevni život sela gračaničkog kraja u šezdesetim godinama XX stoljeća. Sjećanja Izeta Spahića o običajima i zabavama u selu Piskavica predstavljaju memoarsko-etnografski zapis o tradicionalnim oblicima seoskog druženja i kulture. Uz taj tekst objavljujemo i novinsku reportažu Pavla Stanišića o komušanjima u selu Sjenina Rijeka iz 1967. godine, kao vrijedan dokument vremena koji svjedoči o istim običajima u širem regionalnom kontekstu. Treći prilog donosi naknadno historiografsko čitanje Stanišićeve reportaže. U njemu se jedan novinski zapis iz 1967. godine promatra kao historijski izvor kroz koji se mogu sagledati različiti slojevi društvenog života sela – od infrastrukture i ekonomije do običaja i svakodnevice. Zajedno, ova tri teksta otvaraju pogled na jedno prijelazno razdoblje u kojem su tradicionalni oblici seoskog života još uvijek bili živi, ali su se već susretali s promjenama koje je donosilo novo vrijeme i modernizacija sela. Time ovaj mali tematski blok povezuje tri različita po-

gleda na isti svijet: lično sjećanje savremenika, novinski zapis vremena i naknadno historiografsko čitanje jednog dokumenta svakodnevice. Tri teksta koja slijede predstavljaju tri pogleda na isti svijet sela šezdesetih godina: sjećanje savremenika, novinski zapis vremena i kasnije historiografsko čitanje jednog dokumenta svakodnevice.

A Village at the Crossroads: Aspects of Rural Life in the Gračanica Region in the 1960s — Introduction to the Thematic Section

In the villages of the Gračanica region during the 1960s, the sounds of the šargija and the old kajda could still be heard. At the same time, however, buses, radios and gramophones were already arriving, announcing the coming of a new era that would soon transform the familiar rhythm of rural life.

In this issue of *Gračanički glasnik*, we present three contributions that, each from a different perspective, illuminate everyday life in the villages of the Gračanica region during the 1960s. The recollections of Izet Spahić on customs and forms of entertainment in the village of

Piskavica represent a memoir-ethnographic account of traditional rural social life and culture. Alongside this text, we publish a newspaper report by Pavle Stanišić on corn-husking gatherings in the village of Sjenina Rijeka from 1967, presented here as a valuable document of its time that records similar customs within a broader regional context. The third contribution offers a historiographical reading of Stanišić's report. In this text, a newspaper article from 1967 is interpreted as a historical source through which different layers of rural life can be observed – from infrastructure and economy to customs and everyday practices. Taken together, these three texts provide insight into a transitional period in which traditional forms of village life were still very much alive, yet were already encountering the changes brought about by the modernization of rural society. In this way, the thematic section brings together three different perspectives on the same world: the personal recollection of a contemporary witness, a newspaper record of its time, and a later historiographical reading of a document of everyday life.